

1. Assessment บทวิเคราะห์สถานการณ์ของตัวชี้วัด ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ที่นำมาใช้
ตัวชี้วัดที่ 1.8 ร้อยละเด็กอายุ 0 – 5 ปี สูงดีสมส่วน

1.2 ผลการวิเคราะห์ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อขับเคลื่อนตัวชี้วัด

❖ กลุ่มผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

กลุ่มส่งเสริมโภชนาการสตรีและเด็กปฐมวัย สำนักโภชนาการ มีเป้าหมายการดำเนินงาน ในการส่งเสริมโภชนาการและสร้างความรอบรู้สุขภาพด้านโภชนาการให้กับหญิงตั้งครรภ์ หญิงให้นมบุตร และพ่อแม่/ผู้เลี้ยงดูเด็กอายุ 0 – 5 ปี เพื่อส่งเสริมให้เด็กอายุ 0 – 5 ปี สูงดีสมส่วน และเจริญเติบโตอย่าง เต็มศักยภาพ หญิงตั้งครรภ์ หญิงให้นมบุตร มีพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่เหมาะสม และมีภาวะโภชนาการที่ดี ทั้งนี้ได้วิเคราะห์กลุ่มผู้รับบริการ (Customer) และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ดังนี้

ผู้รับบริการ	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้บริหารกรมอนามัย 2. ศูนย์อนามัยที่ 1 – 12 3. สถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง 4. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด 5. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ 6. โรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไป/ โรงพยาบาลชุมชน/โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 7. หญิงตั้งครรภ์ 8. หญิงให้นมบุตร 9. เด็กอายุ 0 – 5 ปี 10. พ่อแม่/ผู้เลี้ยงดูเด็กอายุ 0 – 5 ปี 11. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) 12. ครูพี่เลี้ยงเด็กในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย สังกัดกระทรวงสาธารณสุข 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้บริหารระดับกระทรวงสาธารณสุข 2. ผู้บริหารและนักวิชาการ กรมควบคุมโรค กรมสุขภาพจิต กรมการแพทย์ กรมสนับสนุนบริการ สุขภาพ และศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กระทรวง สาธารณสุข 3. นักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับภารกิจส่งเสริมสุขภาพ สตรีและเด็กปฐมวัยจากกระทรวงมหาดไทย , กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของ มนุษย์, กระทรวงศึกษาธิการ, กระทรวงแรงงาน และกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม 4. สถาบันการศึกษา 5. อาจารย์และผู้เชี่ยวชาญจากราชวิทยาลัยกุมาร แพทย์แห่งประเทศไทย 6. ชมรมโภชนาการเด็กแห่งประเทศไทย 7. องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย 8. WHO Thailand

❖ ความต้องการ/ความคาดหวังของกลุ่มผู้บริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

กลุ่มส่งเสริมโภชนาการสตรีและเด็กปฐมวัย สำนักโภชนาการ ได้มีการสำรวจความต้องการ และความคาดหวังของกลุ่มผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ต่อการดำเนินงานส่งเสริมโภชนาการสตรีและ เด็กปฐมวัย สำนักโภชนาการ กรมอนามัย ผ่านการรับฟังความคิดเห็นเชิงรุก ทั้งการรับฟังความคิดเห็น ภายหลังการให้บริการ และการรับฟังความคิดเห็นจากการติดตามการดำเนินงานระดับพื้นที่ โดยได้รวบรวม ข้อมูลการสำรวจความต้องการและความคาดหวังของกลุ่มผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ดังนี้

◆ กลุ่มผู้รับบริการ

ลำดับ	กลุ่มผู้รับบริการ	ความต้องการ	ความคาดหวัง	แหล่งข้อมูล
1.	<p>1.1 ผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมสุขภาพสตรีและเด็กปฐมวัย จาก</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ศูนย์อนามัย 2) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด 3) สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ 4) ผู้รับผิดชอบงานคลินิกฝากครรภ์ (ANC) และคลินิกเด็กสุขภาพดี (WCC) ของโรงพยาบาลศูนย์/ทั่วไป/ชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล <p>1.2 ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) หรือผู้แทนระดับตำบล</p>	<p>ต้องการให้ส่วนกลาง (สำนักโภชนาการ) จัดทำสื่อเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมโภชนาการสตรีและเด็กปฐมวัย</p> <p>ประเด็นเนื้อหาที่ต้องการ ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. อาหารตามวัยสำหรับเด็กอายุ 0 - 5 ปี (ร้อยละ 75.4) 2. การเฝ้าระวังการเจริญเติบโตของเด็กปฐมวัย (ร้อยละ 72.5) 3. อาหารสำหรับหญิงตั้งครรภ์/หญิงให้นมบุตร (ร้อยละ 72.0) <p>รูปแบบสื่อที่ต้องการ ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. หนังสือ/คู่มือ/แนวทาง (ร้อยละ 77.3) 2. แผ่นพับ ร้อยละ 65.5 3. โปสเตอร์ ร้อยละ 60.5 	<p>คาดหวังให้ส่วนกลาง จัดทำตำรับอาหารพื้นบ้าน อาหารประจำถิ่นในแต่ละภูมิภาค</p> <p>ด้านรูปแบบ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ให้มีสีสันสวยงาม สอดคล้องกับการนำไปใช้ ตัวอักษรและภาพสีให้คมชัด 2. ทำตัวอักษรใหญ่ๆ เน้นภาพ ภาพประกอบชัดเจน อ่านง่าย ต้องสื่อความหมายชัดเจน 3. รูปแบบกระชับทำความเข้าใจง่ายสามารถนำไปสอนหรือให้ความรู้แก่ผู้รับบริการเข้าใจได้ง่ายและไม่เสียเวลา 4. คาดหวังให้มีการนำเสนอเป็นรูปภาพมากขึ้น หากเป็นภาพลิกจะสะดวกต่อการสอนและการเก็บได้ดีกว่า 5. พัฒนารูปแบบให้ง่ายต่อผู้สูงอายุๆ เนื่องจากในช่วงการดูแลเด็กส่วนมากจะเป็นผู้สูงอายุ 	<p>การประเมินสถานการณ์สื่อส่งเสริมโภชนาการสตรีและเด็กปฐมวัย ผ่าน Google form จำนวน 2,867 คน</p>
2.	<p>หญิงตั้งครรภ์ หญิงให้นมบุตร พ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูเด็กอายุ 0 – 5 ปี และครูผู้ดูแลเด็กปฐมวัย ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย</p>	<p>มีความต้องการได้รับความรู้ ความเข้าใจในการส่งเสริมสุขภาพหญิงตั้งครรภ์ หญิงให้นมบุตร และเด็กอายุ 0 – 5 ปี</p> <p>ประเด็นเนื้อหาที่ต้องการ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. อาหารตามวัยสำหรับเด็กอายุ 0 - 5 ปี (ร้อยละ 64.7) 2. การเจริญเติบโตของเด็กปฐมวัย (ร้อยละ 64.5) 3. อาหารสำหรับหญิงตั้งครรภ์/หญิงให้นมบุตร (ร้อยละ 56.8) 	<p>คาดหวังให้ผู้ที่จัดทำคู่มือ/สื่อ/ตำรับอาหารต่างๆ ใช้ข้อความสั้นๆ เข้าใจง่าย และเน้นถึงความสำคัญของการส่งเสริมโภชนาการและการเจริญเติบโตให้พ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูเด็กใส่ใจและเกิดความรู้สึกอยากทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีต่อเด็ก เช่น กินอาหารแบบนี้ เด็กจะมีสติปัญญาดี มีไอคิวดี</p>	<p>การประเมินสถานการณ์สื่อส่งเสริมโภชนาการสตรีและเด็กปฐมวัย ผ่าน Google form จำนวน 3,589 คน</p>

ลำดับ	กลุ่มผู้รับบริการ	ความต้องการ	ความคาดหวัง	แหล่งข้อมูล
		รูปแบบสื่อที่ต้องการ ได้แก่ 1. หนังสือที่เป็นคู่มือ ร้อยละ 64.7 2. แผ่นพับ ร้อยละ 52.0 3. คลิปวิดีโอ ร้อยละ 48.0		
3	ผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมสุขภาพสตรีและเด็กปฐมวัย คลัสเตอร์สตรีและเด็กปฐมวัย ศูนย์อนามัยที่ 1 – 12 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด	มีความต้องการต่อการดำเนินงานมหัศจรรย์ 1,000 วันแรกของชีวิต ดังนี้ 1. การขยายกลุ่มเป้าหมายครอบคลุมตั้งแต่หญิงวัยเจริญพันธุ์หญิงตั้งครรภ์ หญิงให้นมบุตร และเด็กแรกเกิด – 5 ปี 2. อยากให้ส่วนกลางสร้างความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่ายระดับกระทรวง และมีการสื่อสารจากระดับนโยบายสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ 3. มีแนวทาง/คู่มือการดำเนินงานและเกณฑ์การประเมินรับรองตำบลมหัศจรรย์ 1,000 วันแรกของชีวิตที่ชัดเจน 4. ต้องการให้มีการถอดบทเรียนความสำเร็จการดำเนินงานมหัศจรรย์ 1,000 วันแรกของชีวิต ย้อนหลัง 2 ปี ในสถานการณ์ COVID-19	1. มีความคาดหวังให้เกิดการบูรณาการของภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมส่งเสริมปกครองท้องถิ่น (กระทรวงมหาดไทย) กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงาน และกระทรวงสาธารณสุข ที่เป็นรูปธรรม เกิดนโยบายการดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วมระดับนโยบาย และมีการถ่ายทอดสู่ระดับพื้นที่อย่างชัดเจน 2. คาดหวังให้ส่วนกลางเปิดโอกาสให้หน่วยงานระดับตำบล เข้ามาส่วนร่วมในกิจกรรมถอดบทเรียนความสำเร็จ (Best Practice) การดำเนินงานมหัศจรรย์ 1,000 วันแรกของชีวิต เพื่อเป็นสร้างพัฒนาศักยภาพบุคลากร ต่อยอดการดำเนินงานและแลกเปลี่ยนประสบการณ์	1. การประชุมสร้างความร่วมมือภาคีเครือข่าย พัฒนาแนวทางการดำเนินงานมหัศจรรย์ 1,000 วัน Plus ฉบับบูรณาการ ครั้งที่ 1 วันที่ 28 ต.ค. 2564 ครั้งที่ 2 วันที่ 8 พ.ย. 2564 ครั้งที่ 3 วันที่ 11 พ.ย. 2564 2. การประชุมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาศักยภาพบุคลากร สาธารณสุขและภาคีเครือข่ายในการยกระดับ Practice สู่ Best Practice วันที่ 22 พ.ย. 2564

◆ กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ลำดับ	กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ความต้องการ	ความคาดหวัง	แหล่งข้อมูล
1	ผู้แทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - นายกเทศบาลเมือง/ตำบล - นายก อบต. - ปลัดเทศบาล - ผู้อำนวยการสาธารณสุข	1. มีความต้องการการสนับสนุนคู่มือ/แนวทาง/สื่อเกี่ยวกับการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพสตรีและเด็กปฐมวัย 2. การพัฒนาศักยภาพบุคลากรและภาคีเครือข่ายในการดำเนินงาน	คาดหวังให้กรมอนามัยสร้างความร่วมมือร่วมกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในระดับนโยบาย ในการขับเคลื่อนงานสตรีและเด็กปฐมวัย และมีการถ่ายทอดนโยบายสู่การปฏิบัติระดับพื้นที่	การประเมินสถานการณ์การดำเนินงานตำบลมหัศจรรย์ 1,000 วันแรกของชีวิต ปี พ.ศ. 2564
2	อาจารย์และทีมวิชาการจากสถาบันโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล	มีความต้องการสนับสนุนข้อมูลด้านวิชาการ เรื่อง แบบประเมินพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารสำหรับทารก 6-12 เดือน เด็กอายุ 1 – 5 ปี	คาดหวังให้เกิดความร่วมมือในการจัดทำและสนับสนุนข้อมูลวิชาการโภชนาการและอาหารตามวัยของเด็กปฐมวัย	การประชุมหารือกลุ่มย่อย ระหว่างสำนักโภชนาการ และคณะอาจารย์สถาบันโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล

❖ ความผูกพัน

กลุ่มส่งเสริมโภชนาการสตรีและเด็กปฐมวัย สำนักโภชนาการ ได้รวบรวมผลการประเมินความผูกพันระหว่างหน่วยงานและกลุ่มผู้รับบริการ ผ่านการประเมินคุณค่าของสินค้า (Product) ที่หน่วยงานได้ส่งมอบให้กับกลุ่มผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ศูนย์อนามัยที่ 1 – 12 สถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลทุกระดับ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และสถาบันการศึกษา ได้มีการนำไปใช้ประโยชน์จริงและมีความต้องการเพิ่มเติม เพื่อนำไปสนับสนุนหน่วยงานระดับพื้นที่ให้เพียงพอและครอบคลุมทุกพื้นที่ สรุปข้อมูลความผูกพันของหน่วยงานกับผู้รับบริการ ดังนี้

1. กลุ่มผู้รับบริการ ได้มีหนังสือถึงสำนักโภชนาการ ขอสนับสนุนคู่มือการดำเนินงาน / สื่อความรู้ เพิ่มเติม เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานของหน่วยงานและสนับสนุนการดำเนินงานในระดับพื้นที่ เช่น ข้อมูลเกณฑ์อ้างอิงการเจริญเติบโตของเด็กปฐมวัย (เด็ก 61 -72 เดือน) ชุดใหม่ โปสเตอร์ชุดความรู้ กราฟการเจริญเติบโตของเด็กอายุ 0 – 5 ปี คู่มือการใช้มาตรฐานการเจริญเติบโตขององค์การอนามัยโลก ปี ค.ศ. 2006 ในเด็กแรกเกิด – 5 ปี ชุดส่งเสริมโภชนาการหญิงตั้งครรภ์ หญิงให้นมบุตรของเด็กอายุ 0 – 5 ปี เป็นต้น

2. กลุ่มผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่าง Facebook Live และมีการนำความรู้ และแนวทางปฏิบัติไปใช้ในชีวิตประจำวัน รวมถึงผู้รับบริการยังมีการสอบถามข้อสงสัย ประเด็นความรู้ และขอให้สำนักโภชนาการผลิตสื่อความรู้ด้านโภชนาการ การบริโภคอาหารสำหรับหญิงตั้งครรภ์ หญิงให้นมบุตร และอาหารตามวัยของเด็กแรกเกิด – 5 ปี เพิ่มเติม เผยแพร่ผ่านช่องทาง Facebook สำนักโภชนาการ และ Facebook 9 อย่าง เพื่อสร้างลูก เป็นประจำและต่อเนื่อง เพื่อสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ได้ง่ายและนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันได้

❖ ความพึงพอใจ/ความไม่พึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

กลุ่มส่งเสริมโภชนาการสตรีและเด็กปฐมวัย ได้มีการประเมินความพึงพอใจและไม่พึงพอใจ

ในกลุ่มผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อสื่อส่งเสริมโภชนาการสตรีและเด็กปฐมวัย จำนวน 6,456 คน จากข้อมูลการประเมินสถานการณ์สื่อส่งเสริมโภชนาการสตรีและเด็กปฐมวัย ปี 2564 พบว่า

◆ ความพึงพอใจ

กลุ่มผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจต่อการส่งเสริมโภชนาการและการเจริญเติบโตของกลุ่มสตรีและเด็กปฐมวัย ด้านเนื้อหา รูปแบบของสื่อ และ Clip Video/Motion/AR อยู่ในระดับมาก รายละเอียดดังนี้

ประเด็นการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ด้านเนื้อหา					
เนื้อหามีความครบถ้วนถูกต้อง	1.57	1.30	32.52	52.40	12.21
เนื้อหาเข้าถึงความเข้าใจ	1.57	2.04	33.09	51.72	11.59
เนื้อหามีความทันสมัย(update) และน่าสนใจ	1.46	2.09	33.46	50.99	12.00
สามารถนำเนื้อหาไปใช้ต่อการปฏิบัติงานได้	1.57	1.51	31.63	51.36	13.94
ด้านรูปแบบ					
รูปแบบมีความเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา	0.89	1.20	26.93	58.46	12.53
มีความทันสมัย น่าสนใจ	0.89	1.51	27.42	57.65	12.53
มีความสะดวก ง่ายต่อการนำไปใช้	1.15	1.62	27.66	56.78	12.79
ตัวอักษร สี สัน ภาพประกอบ	0.94	1.72	24.53	57.72	15.08
ด้าน Clip video/motion/AR					
ระยะเวลาเหมาะสมกับเนื้อหา	1.47	1.96	34.08	52.50	10.00
ความคมชัดของภาพและเสียง	0.40	1.30	33.27	53.91	11.12

◆ ความไม่พึงพอใจ

ควรสนับสนุนสื่อสิ่งพิมพ์มากกว่านี้ ให้เพียงพอต่อการให้บริการเนื่องจากบางครั้งมีส่วนกลางสนับสนุนสื่อมา มีจำนวนไม่เพียงพอกับการกระจายให้ รพ.สต.ทุกแห่ง ที่จะนำไปสนับสนุนการดำเนินงาน/การให้บริการและแจกให้กับผู้รับบริการไปศึกษาเพิ่มเติมที่บ้านได้

❖ ข้อเสนอแนะจากผู้รับบริการ

1. ส่วนกลางควรสร้างความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานมหัศจรรย์ 1,000 วัน สู่ 2,500 วัน ในระดับนโยบายที่มีความชัดเจน และเกิดการถ่ายทอดนโยบายสู่การปฏิบัติ ระดับพื้นที่ อย่างเป็นรูปธรรมและครอบคลุมทุกพื้นที่

2. การจัดทำสื่อความรู้ด้านโภชนาการและการเจริญเติบโตสำหรับหญิงตั้งครรภ์ หญิงให้นมบุตร และเด็กอายุ 0 – 5 ปี ควรมีรูปแบบที่หลากหลาย เหมาะสมกับแต่ละบริบทพื้นที่ และไม่ควรถูกจัดทำในรูปแบบของสื่อมีเดียหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพียงอย่างเดียว เพราะกลุ่มผู้รับบริการส่วนใหญ่ยังคงสามารถเข้าถึงและใช้งานง่ายกับรูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือ คู่มือ แผ่นพับ โปสเตอร์ เป็นต้น

3. ควรสนับสนุนสื่ออย่างเพียงพอสำหรับผู้รับบริการ สถานบริการสาธารณสุข และสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ครอบคลุมทุกแห่ง โดยเฉพาะสื่อด้านโภชนาการและอาหารสำหรับเด็กปฐมวัย ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ที่ยังไม่เคยได้รับการสนับสนุนสื่อสิ่งพิมพ์ในรูปแบบหนังสือ/คู่มือ โดยตรงจากหน่วยงานส่วนกลาง